

De Heraut

VAN DE

Gerreformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 27 Juli 1890. N°. 657.

De blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE van De Heraut, Amsterdam.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke stukken aan het Bureau 10 Cent. Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaars, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam. Advertentie: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor eiken regel meer 16 Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verlaanen van Vereenigingen 10 Ct. per regel.

„Den dood niet zien.”

Voorwaar, voorwaar zeg ik u: zoo iemand mijn woord zal hooren, die zal den dood niet zien in der eeuwigheid. Joh. 8:51.

Nog altoos blijft het voor meer dan één tegenstrijdig schijnen, dat Jezus gezegd wordt, ons van den dood verlost te hebben, en dat een kind van God toch sterven moet.

Of is dan de verlossing van den dood, die Jezus ons heet aangebracht te hebben, dus wel iets meer dan schijn.

Om onzer zonde wil is de dood over ons gekomen. Van dien dood zou Jezus ons verlost hebben. En zie, we sterven toch.

Henoch is niet gestorven, en Elia is in een onweder ten hemel gevezen, maar al wie voortvrees onder de „rechtvaardigen” gerekend werd, is nu reeds door het bange sterven heen gegaan, of wordt eerlang door den dood bedreigd.

Gestorven is Abraham, de „vader aller geloovigen”, gestorven zijn alle patriarchen, gestorven is Mozes en Samuel en Daniël en alle profet. En ook in de dagen des Nieuwen Verbonds is het niet anders geworden. Geen van Jezus' apostelen is aan het sterven ontkomen. Gestorven zijn alle mannen Gods, die de Gemeente van Christus als haar kerkvaders vereert. Gestorven zijn evenzeer de helden des geloofs, die de Heere voor de Reformatie zijner kerken verwekt had. En nog gaat sterven altoos rusteloos, altoos onverbiddelijk voort. Niet alleen de spotters, maar ook Gods vroomste kinderen sterven, en sôo vroom noch sôo heilig verkeert er ook maar één onder de heiligen, of ook zijn stervensure beidt hem reeds.

Het blijft de oude klacht van den Psalmist: „Wie is er die het graf niet zien zal?” En alleen zij, wien het gegund zal worden, de wederkomst van den Zoon Gods op de wolken te beleven, bezitten de heerlijke profetie, dat zij aan het sterven ontkomen zullen, en in den toestand der heerlijkheid plotseling zullen overgaan, veranderd in een oogenblik tijds.

Maar is het dan niet waar, dat onze Heiland ons van den dood verlost heeft? Ja, is het dan niet alsoo, dat Hij zelf, stelliglijk en plechtiglijk verklaard heeft: „Voorwaar, voorwaar zeg ik u, zoo iemand mijn woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet zien in der eeuwigheid.” En heeft Jezus, om allen twijfel op te heffen, deze zelfde belofte straks niet nogmaals bevestigd, toen hij sprak: „Zoo iemand mijn woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet smaken in der eeuwigheid?”

En vindt nu ook dit woord der Heilige Schrift vaststaat en niet kan gebroken worden; en er evenmin iets valt af te dingen op het harde feit, dat al Gods kinderen toch sterven moeten, hoe rijmt ge dit dan, en hoe kunt ge dan Gods vroomste kinderen sterven zien, zonder nochtans in uw onwrikbaar geloof aan de zekerheid van Jezus' belofte te worden geschokt?

Ook u persoonlijk wordt aangezegd, enerzijds dat eens te sterven u onvermijdelijk is, en dat ge nochtans te gelooven hebt, dat ge den dood smaken noch zien zult, zoo ge het woord van Jezus bewaart. Maar eeuwig, hoe dan de strijd, waarmee schijnbaar het één het ander weersprekt, op te heffen?

Hoe het aan te leggen, om nog op uw stervenspoude, als uw laatste ure gekomen is, een innig hartelijk ja en amen op te worden van Jezus te geven, en nog in uw sterven te juichen en te jubelen: „Ik zal den dood niet smaken, noch in mijn sterven den dood zien!”

Natuurlijk kan dit niet, zoo te sterven en den dood te zien hetzelfde beteekent. Dan toch sloot elk sterven het niet zien en niet smaken van den dood uit.

Maar is dit zoo? Als God de Heere in het Paradijs den mensch met den dood bedreigt, zoo hij zondigt, is dan enkel bedoeld, dat zijn dagen op aarde niet eeuwig zullen zijn, maar vroeg of laat zullen worden afgesneden?

Is de dood dan niet over Adam en Eva gekomen voor na 900 jaren, en heeft al die eeuwen lang de uitvoering van het doods-vonnissen getoeld?

Leert ook de Heilige Schrift u niet, dat elk kindeke dat nu uit een vrouw geboren wordt, reeds dood is in zijn geboorte, ook al begint het pas te leven, en al zal het misschien zijn dagen rekken tot tachtig en tot negentig jaar?

De dood in uw ziel om te dragen, is dat dan niet het ijslijk lot van elk kind des menschen, zoolang hij niet wederom geboren is?

En indien aldus de dood blijkt macht over ons te hebben van onze geboorte af, gaat dan die macht van dien dood bij elk niet herboren schepsel niet met hem tot over het graf?

Is er niet een eeuwige dood; een dood dus die met het wegsterven in het graf nog volstrekt niet is afgedaan, maar die tot in het graf vervolgt, en eerst na het laatste oordeel zijn ontzettende macht van vernieling en verwoesting aan een iegelijk, die buiten Christus stierf, volcinden zal?

En sôo bezien, wat is het gewone sterven, na volbrachten levensloop, dan anders dan één enkele, snel voorbijgaande openbaring van die ontzettende macht, waarmee de Dood, de eeuwige Dood, elk van God verlaten zondaar nu reeds vast heeft, terwijl hij nog leeft, en eens eeuwig ontsluit zal?

In de handen van den Dood te vallen is dus iets veel ontzettenders, te sterven iets veel lichters.

Naar het oogenblik van sterven kan men verlangen, naar het vallen in de macht van den Dood nooit. En dit juist is het schriklijk bedrog van den zelfmoordenaar, dat hij denkt er met het enkele sterven af te zijn, en niet inziet, hoe hij zich juist den Dood in de armen werpt.

Sterven is heengaan uit deze wereld, en, zonder meer, een overgezet worden in een andere wereld.

Of nu dit sterven u naar beter of naar erger wereld brengt, hangt maar van de vraag, tot welk een wereld gij behoort.

Behoort gij, doordien ge van Jezus zijt, tot Jezus' wereld, tot zijn rijk, tot zijn heerlijken staat daarboven, welnu dan is het sterven voor u niet anders, dan een afsterven van de zonde en een overgang naar die heerlijke wereld waar Jezus is.

Maar ook, behoort ge niet tot Jezus, maar zijt ge nog altoos uit dien anderen vader, die een menschenmoorder van den beginne is, wat zou het sterven u dan anders zijn, dan een losgemaakt worden uit de behoudende genade, die dit aardse leven nog steeds verzet, om overgezet te worden in die wereld, waar de Dood gezien en de Dood gesmaakt wordt en de Dood eeuwiglijk heerscht?

Toch, zult ge zeggen, blijft ook zoo het gewone sterven nog altoos iets ontzettends. En dat is zoo.

Het sterven vóór Jezus' wederkomst is nu eenmaal een uit elkaar gerukt worden van zielen lichaam. Een geweldige loscheuring van de twee bestanddeelen van ons wezen. Een loscheuring, die straks bij Jezus' wederkomst weer hersteld wordt, maar die toch niettemin wezenlijk en ontzettend is, en allicht eeuwenlang u kan doen voortbestaan in afgescheiden staat, dat ge wel uw ziel hebt en in uw zieleven gelukzalig en bij Jezus zijt, maar niettemin uw lichaam derft.

Maar ook zoo is zulk een sterven voor Gods kind nog nimmer een zien of smaken van den Dood.

Jezus heeft den dood voor u en in uw plaats gezien en gesmaakt, opdat gij den dood nooit te zien zoudt krijgen.

Dat was zijn nederdaling ter helle. Toen zag, toen smaakte hij den dood in al zijn afgrijzing.

En als gij nu gelooft, en ge komt aan uw sterven toe, dan zal de Dood ook bij u wel pogen in te dringen, en ook u wel trachten aan te grijpen, om te maken dat ge hem ziet en te maken dat ge hem smaakt.

Maar in die ure zal de Christus den Dood tegenhouden; zal uw Jezus den Dood beletten tot u te naderen; zal uw Heiland u voor den aanblik van den bange Dood met zijn eeuwige liefde dekken.

En zoo zal het door niets dan grondeloze ontferming zijn, dat gij wel wegsterft, en toch, mits ge van Jezus zijt, den Dood niet ziet.

KUYPER.

Amsterdam, 25 Juli 1890.

Uit Lunteren doet men de vraag, of de „Kerkelijke Kas” niet evengoed haar bezwaren met zich brengt als het Reglement van 1869.

Ons antwoord hierop kan kort zijn. Zeer zeker zijn ook aan de „Kerkelijke Kas” zeer ernstige bezwaren verbonden. We hoorden nog van niemand die de „Kerkelijke Kas” zijn kerkelijk ideaal vond. En ook is het volkomen waar, dat uit het bestaan van de Kerkelijke Kas het gevaar

kan voorkomen, dat deze vereeniging te veel overwicht in het kerkelijk leven krijgt. Hoogst wenschelijk zou het dan ook zijn, dat de Overheid in ons Staatsrecht op dit punt zulk een verandering bracht, dat zulk een „Kerkelijke Kas” kon vervallen.

Maar nu onder Gods voorzienig bestel, mede tot straf voor onze kerkelijke zonde, het Staatsrecht ons ten dese zoo ongunstig is, voegt het ons, ons te schikken in dezen minder aangenamen toestand, en door een hooghouden van het geestelijk karakter van onze kerken zooveel doenlijk te waken, dat de gevreesde gevaren niet komen. En dit kan, zoo onder de broeders de vrees des Heren maar hoofdzaak blijft.

Met het Reglement van 1869 daarentegen is het een heel ander geval. In dit reglement ligt een verkeerd beginsel.

Dit gevoelt men het duidelijkst, als men vraagt, waarom de Gescheidenen in 1834 zulk een reglement niet invoerden. En dan luidt het antwoord, omdat de Gescheidenen bij hun reformatie in 1834, evenals de Dolerenden thans, oorspronkelijk niet als een nieuwe kerk naast de oude wilden optreden, maar staande hielden, dat zij de voorzetting van de kerk der vaders waren. Herhaaldelijk is hun toen door de Overheid erkenning aangeboden, mits ze dit één punt maar wilden opgeven. Ze konden dat punt wel voor zich zelf zoo bedoelen. Ze konden er onder elkander zoo over spreken. Dat deed er niet toe. Mits ze het maar opgeven in rechten.

Lang hebben de Gescheidenen hier toen tegen gestreden, en de besten zeiden altoos: „Dat nooit!”

Maar allengs is die tegenstand verzwakt. Op het denkbeeld van een kerkelijke kas was nog niemand gekomen. En men had dus geen andere keus, dan om de kerkelijke goederen of op personen te laten staan, wat zeer gevaarlijk was, of ten slotte aan den eisch van de Overheid toe te geven.

Daar toe kwam het dan ook in 1869; maar nog zonder dat men begreep, hoe men hiermee heel het Collegiale kerkrecht in beginsel binnenhaalde, en met de Dordsche kerkenordering in strijd geraakte.

En eerst nu, na de Doleantie, zijn de schrandere en kundigste onder de Christelijke Gerreformeerden tot het inzicht gekomen, dat het Reglement van 1869 weg moet.

Weg moet, kort gezegd omdat het principieel in strijd is met de Dordsche kerkenordering.

Voor ons bestaat derhalve thans geen andere keus, dan om of de Dordsche kerkenordering vast te houden, of het Reglement te aanvaarden. En bij die keuze is geen aarzeling mogelijk.

Juist omdat we onder de Dordsche kerkenordering leven, moet het Reglement van 1869 door ons bestreden en mogen we er niet gaan.

Ook nog vraagt men ons, of de bedenking van Christ. Geref. zijde tegen het optreden van de Doleantie in plaatsen, waar reeds een kerkeraad van Christ. Geref. zijde bestaat, niet billijk was.

Wat dit punt aangaat, wenschen we te verklaren, dat het thans almeer zijn praktische beteekenis verliest, zoodra maar eerst

het Reglement van 1869 uit de wereld is. Is dat reglement eenmaal op zij gezet (maar ook niet eer), dan zou ongetwijfeld de kerkeraad der Christ. Geref. kerk in zulke plaatsen zonder bezwaar hunnerzijds allicht den éénig noodigen stap kunnen doen, die ons alsdan het aanvaarden van dat bedding mogelijk zou maken.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

De kerkeraad der Ned. Geref. kerk van Sprang noodigt bij deze de zusterkerken in Noord-Brabant en Limburg uit, punten voor het agendnm der D. V. 26 Augustus te Vrijhoeven-Kapel te houden classis vóór 2 Augustus e.k. voor hem in te zenden aan den scriba G. Kuipers aldaar.

L. S. De ondergeteekenden, gedeputeerd door de classis Leeuwarden—Sneek—Heerenveen, om een nauwkeurig onderzoek in te stellen naar den financieelen toestand der Ned. Geref. kerk te Warrena c. a., naar aanleiding van haar verzoek aan die classis gericht, om eene aanbeveling tot het verkrijgen van eenigen steun van de zusterkerken enz., hebben hieraan voldaan en hun is gebleken, dat bedoelde kerk dien steun zeer dringend noodig heeft, om voor een stoffelijken ondergang te worden bewaard.

Ondergeteekenden kunnen derhalve met volle vrijmoedigheid de gevraagde aanbeveling verstrekken; en ieder met aandrang opwekkende, om naar des Heeren wil en eisch elkanders lasten te helpen dragen, hietoe iets te willen afzonderen van datgene, waarover de Heere u tot rentmeester heeft gesteld.

Deputaten voornemd, Ds. J. WISSI, H. BERGEMA.

Grijp, Leeuwarden, 24 Juni 1890.

Giften en collecten zullen in dank ontvangen en verantwoord worden door den heer F. J. Drost te Warrena.

In dank ontvangen op de verzonden circulaire, voor het bouwen van een Pastorie, de navolgende kerkcollecten. Wommels f 7.30, Sneek f 5.80, Heeg f 8, Delft f 10, Dokkum f 14.02, Lollum f 7.50, IJsselstein f 1, Oosterterp f 18.26, Voorhuizen f 2.50, Schietens f 11.60, Wons f 11, Amsterdam f 35, in eigen gemeente f 22.85, Schoonewoerd f 6, Oosterend f 3. Dankbaar, doch niet voldaan, want als wij bezien dat er ruim 250 kerken uitgetreden zijn en wij slechts van 15 eene gift ontvingen, dan zeggen we: Och! broeders, wilt toch opwaken, legt onze circulaire niet ongezogen ter zijde, noch klaagt dat er zooveel gevraagd wordt, want weest er verzekerd van, is er één plaats in Nederland waar geestelijke en financieele nood is, dan mag het wel voorzeker deze gemeente genoemd worden.

Wat wij u dan vragen mogen, wilt ons toch niet vergeten: bij eigen ervaring weten wij, dat wij hier zoo licht toe geneigd zijn, maar wilt ons steunen met uwe geboden en gaven. Nog eens, de nood is hier groot; reeds ettelijke jaren werd deze gemeente beaard door het modernisme, wat krachtig heeft medegewerkt dat het nu voortwoekerende socialisme welig tiert. Dat het den Heere dan ook nog eens behagen moge ons een leeraar te schenken, woordde: „Wijkt van mij, gij werkers der ongerechtigheid! want de Heere heeft de stem mijns gewens ge hoord.” Daarna werd het hout aangestoken. De martelaar hief zijn gelaat naar boven en bad: „O Eeuwige Vader, in uwe handen beveel ik mij.” En zoo scheide hij van deze aarde en ging in, in de vreugde des Heeren den 22sten December 1890.

Eenige dagen later volgde hem Maria, de vrouw van Augustijn, den barbiër, in den dood. Zij werd levend begraven. Zagen wij hierboven, dat het Augustijn den barbiër gelukt was, te ontvluchten aan degenen die hem vingen, niet lang mocht hij zijne vrijheid genieten. In de stad Beaumont op de markt staande met zijne koopwaren, werd hij herkend. Toen hij zag dat er aanstaanders gemaakt werden, om hem te vangen, ontvluchtte hij nog eenmaal naar een dicht daarbij gelegen bosch. Doch te vergeefs. Hij werd ontdekt en gevatelijk naar Bergen gebracht. De geloovigen, die Augustijn kenden, vreesden dat hij, van wien zij wisten dat hij zwak en kleinmoedig was, bezwijken zou voor de rechters. Maar niet, het onverwachte gebeurde. Met vrijmoedigheid beledigde den Christus en volhardde hij die belijdenis. Hij werd veroordeeld om levend verbrand te worden. Het ontbrak hem niet aan medelijdende menschen, die hem smeekten, om terug te keeren. Maar ook in die ure was de Heere met hem.

Hij werd naar Beaumont gebracht. Even buiten de stad lag een berg, waar hij zou moeten sterven als een ketter, zooals de menschen zeiden. Daar gekomen werd hij aan een paal gebonden en het stroom aangestoken. Hij voelde reeds de hitte van de brandende houtmijt, toen hij den Heere begon te loven. Zijne laatste woorden waren: „O Eeuwige Vader! aan U beveel ik mijn geest!” Toen ging deze geestelijke krijgsknecht in tot de ruste zijns Heeren.

DE GAAY FORTMAN.

De martelaren.

XX.

Mr. NIKOLAAS.

Van de zuidelijkste provinciën der Nederlanden is Henegouwen het gewest, waar de Hervorming zich het meest uitgebreid heeft. En waar de Hervorming kwam, werd er ook vervolg en gemarteld door de vijanden der waarheid. Geen wonder dus, dat ook Henegouwen bodem doorweekt is van het bloed der martelaren.

Op het einde van 1548 kwam Mr. Nikolaas, de Franschman, met zijne vrouw Barbara, en Augustijn de barbiër met zijne vrouw Maria in Henegouwen, van waar de beide laatstgenoemden geboortig waren. Eenigen tijd had dit viertal te Genève gewoond, toen waren zij naar Duitschland getrokken, waarna zij in de Nederlanden kwamen. Hier te blijven was hun voornemen niet. Zoo spoedig mogelijk hoopten ze naar Engeland over te steken. Toen evenwel het gezelschap Bergen of Mons naderde, verzocht Augustijn, die, evenals zijne vrouw, kort bij die stad geboren was, daartoe te gaan en de gemeente des Heeren te vertroosten en op te beuren. Mr. Nikolaas gaf aan den wensch zijns medereizigers gehoor en ging naar Bergen. Niet lang bleven zij daar. Zij moesten naar Engeland over Doornik. Doch voordat ons viertal de stad verlaten had, werden Augustijn en zijne vrouw herkend en verraden. De beambte, wien dit aangezegd was, ging terstond Mr. Nikolaas en de zijnen achterna en haalde ze op vier mijlen afstands van Doornik in. De barbiër wist zijnen vervolgers nog te ontkomen, maar de overigen werden gevangengenomen en naar Mons teruggevoerd.

Onderweg werden de gevangenen zeer wreed en hard

behandeld. Ruwe spot werd hun toegevoegd en slagen werden hun toegediend. Zoo zaten ze aan tafel, om te eten. Mr. Nikolaas ging voor in het gebed. Doch dit was niet naar den zin des beambten, die hem lachend toevoegde: „Nu zullen wij zien of God u uit mijne handen verlossen zal, ketterische boef!” Vriendelijk vroeg Nikolaas hem: „Mijn vriend, wat heeft Christus u gedaan, dat gij Hem in stukken trekt met uwe lasteringen? Ik bid u in den naam van God, dat gij ophoudt. En als het is, dat uw hart zoozeer verbluterd is van verwoedheid tegen den Zoon Gods en zijn Woord, dat gij u niet kunt onthouden van bespottende des Heeren Jezus Christus, sla dan mij en koel daaraan uw gemoed. Want dat zal mij veel aangenamer zijn.” Na het maal werd de reis voortgezet en kwam men te Bergen aan. De gevangenen zaten op een wagen gebonden, en zongen met een blij gemoed Psalmen.

In de nabijheid van Bergen lag in die dagen een kasteel. Daarheen werden die gevangenen gebracht, daar zette men ze geketend aan de voeten in een donkere gevangenis. Eenige dagen later bezochten de hertog van Aerschot en vele priesters en Minnebroeders onzen Mr. Nikolaas. Daar werden hem inlichtingen gevraagd, van waar hij was en waarheen hij ging en Mr. Nikolaas gaf ze minzaam. Zij vroegen hem naar zijn geloof en hij bleef het antwoord niet schuldig. Maar nu begonnen de aanvallen der geestelijken, zonder evenwel onzen martelaar een enkel oogenblik te kunnen doen bezwijken. Integendeel wist hij hun soms zoo te antwoorden, dat ze niet wisten, wat ze zeggen moesten, en daarom riepen: „Hij heeft den duivel! naar het vuur, naar het vuur met den Lutheraan!” Mr. Nikolaas vroeg hun hierop, of zij zoo bang waren voor zijne belijdenis, dat zij die niet eens wilden hooren, terwijl ze naar die eens Turks of Joods willoeg zouden luisteren. Ook verlangden de vijanden te weten, bij wie hij te Mons gelooft had, want daardoor zouden zij met de belijders van Christus naam aldaar bekend kunnen worden. Onze gevangene was voorzichtig genoeg, zijne herberg niet te noemen.

Toch kwamen het zijne rechters te weten. Nikolaas' vrouw Barbara bezweek voor de vliedende woorden des hertogs van Aerschot, die tot haar zeide: „Barbara, mijne vriendin, ik bid u uw leven te sparen; gij zijt nog zulk een jeugdige vrouw. Wanneer ge ons het huis wilt wijzen, waar gij gelooft hebt, beloof ik u uit de gevangenis te ontslaan.” Barbara wees het gevraagde huis en maakte hierdoor, dat velen gevangengenomen werden. Zij zelve ging echter vrij uit.

Nadat de rechtzaak tegen Nikolaas lang genoeg geduurd had, kreeg hij zijn vonnis. Het was een doods-vonnissen. Nikolaas verblijdde zich in den Heere, dat hij verwaardigd was een getuige van Jezus Christus te zijn. Zelfs zong hij een psalm tot verbaring zijner bewakers. Vervolgens werd hij naar de wachtkamer gebracht, om daar het oogenblik van zijn wegvoering naar het schavot af te wachten.

Hij bezag er zijne kleederen nog eens. Zij zaten vol stroom. Dit hinderde hem, daarom verwijderde hij het, zeggende: „Mijne vrienden, ik reinig mij, omdat ik ge-roepen word tot de brulof van het Lam.”

Zeer bevreemd waren de rechters voor de mogelijkheid, dat de ketter tot het volk spreken zou. Daarom werd hem dit verboden, onder bedreiging, dat hem anders een bal in den mond gestopt zou worden. Hoewel ongearn, onderwierp de martelaar zich aan dit verbod, mits hem toegestaan werd biddende en lovende den dood tegemoet te gaan.

Te twee uren na den middag werd Mr. Nikolaas naar de strafplaats gevoerd. Bij het verlaten van het kasteel hief hij de oogen tot den Heere op en bad. Dit deed hij weer op de gerechtsplaats. De monniken hadden hier linder van en wilden 't hem beletten. Maar hij riep: „O Mannen, mannen, hoelang zal uw hart verstandend zijn?” Toen sloeg men hem in het aangezicht. Hoe beledigend dit moest zijn voor den martelaar, hij droeg het. Vervolgens werd hij aan den paal gebonden. Zelfs toen konden zijne vijanden hem niet met rust laten. „Gij hebt den duivel”, wierpen zij hem naar het hoofd. Hij ant-